

1. Women with shopping – Ron Mueck

De boodschappentassen

Zie je het flesje wijn dat in de boodschappentas zit? Alcohol verdooft. Zeker als je een paar glazen drinkt. Soms val je makkelijker in slaap na het drinken van een glas wijn. Misschien heeft de vrouw het nodig.

Een mens of een beeld?

De stijl van de beelden die Ron Mueck maakt, wordt hyper-realistisch genoemd. Dat betekent dat de beelden super-echt lijken. Alsof je naar mensen kijkt die je gewoon in de supermarkt of in de trein kunt ontmoeten.

Alleen maakt Ron zijn beelden groter of juist kleiner dan echte mensen. Hij houdt van beelden die heel groot of juist klein zijn. Normale mensen zie je al de hele dag door.

Bijna een spook

Je kent Madame Tussauds vast wel. Daar staan beelden van beroemde mensen. Madame Tussauds wil beroemde fotomodellen en popsterren zo mooi mogelijk maken. Alsof ze perfect zijn. Dat wil Ron Mueck niet. Hij wil ze juist zo echt mogelijk maken, niet perfect.

Totale koorts

Het idee is dat een vrouw die net moeder is geworden, zielsgelukkig is. Maar dat is vooral een idéé. Een sprookjesachtige voorstelling van zaken.

Haar klieren geven hormonen af die haar gelukkig moeten maken. Maar als je kijkt naar de blik van deze vrouw zie je iets heel anders. En de baby wil dolgraag de aandacht van moeder. Maar ziet ze er uit alsof ze die ook gaat geven?

Hoe kwam Ron op het idee voor dit beeld?

Ron komt op het idee voor dit beeld als hij in de auto zit. Zijn vrouw en hij staan bij een stoplicht. In een flits komt er een voetganger voorbij. Een moeder met een baby op haar buik. Ze staat te wachten om de straat over te steken. Het beeld raakt Ron. Zijn vrouw zit achter het stuur. Hij zoekt snel iets waarop hij een schets kan maken. Het stoplicht springt op groen. Het begin van een nieuw kunstwerk is geboren.

2. Cliplos – Bianca Sistermans

Waaraan erger jij je?

Hagelslag in de boter, lippenstift op de rand van het koffiekopje, spinnen rag in de hoek van de verwarmingsbuis. We ergeren ons allemaal gemiddeld zeven keer per dag. Fotografe Bianca heeft deze ergernissen in beeld gebracht. In haar foto's weet Bianca op een vrolijke en positieve manier herkenbare ergernissen in beeld te brengen. Je kunt haast niet anders dan glimlachen. Al die zaken die ons dagelijks zo vaak op de kast weten te jagen kijken je in haar foto's onschuldig, bijna lief aan. Bianca leert ons er van te houden.

Aandacht maakt alles mooier

Het is een prachtig voorbeeld hoe de kunsten door aandacht, respect weten op te roepen voor dat waar je anders aan voorbij loopt. Kunst kan ons op een andere manier naar dagelijkse zaken laten kijken. Verwonderen, ons laten (glim) lachen of ons laten nadenken. Deze kracht van de kunst is wat het LAM zo aanspreekt.

3. Nihilist Table (II) – Folkert de Jong

Schatkist

'De magie van een kunstwerk is vaak dat er iets gebeurt wat niet klopt. Wat je nu ziet is niet overduidelijk een beeld van brons. Het lijken voorwerpen uit het dagelijks leven te zijn. Dat is het mysterie.'

Omtoveren

'De stapeling van het fruit met de nootjes daar boven kan in het echt niet. Omdat het tegen de zwaartekracht in gaat.'

Daarmee wil ik zeggen dat een kunstenaar de waarheid kan veranderen. Ik hoop dat de blik op het dagelijks leven ineens specialer wordt.'

Folkerts opdracht

'Als mens probeer je altijd een plek te vinden in de wereld. Waarbij je zegt: het heeft zin dat ik dat doe. Kunstenaars zijn mensen die dat publiek moeten bezighouden met hun kunsten.'

Ik kan niet anders dan altijd die rol van kunstenaar en artiest blijven spelen. Om de gevoelens van het publiek te blijven bespelen.'

Show

'De kleuren die ik gebruikt heb heten patina. Dat is een speciaal soort zuur die je met vuur aanbrengt op dat brons. Een reactie van die stoffen. Dat hecht zich aan het metaal.'

Ik heb die kleuren gekozen en op het kunstwerk aangebracht met spuitmondjes van parfumsflesjes. Daardoor wordt het tafeltje een podium met decorstukken waar theaterlicht op schijnt. Alsof het een podium is waarop iets belangrijks gaat gebeuren.'

Niet naar de kunstacademie

'Ik had nooit het doel om kunstenaar te worden. Toen ik studeerde zei een leraar tegen mij: je moet eens kijken bij de Rietveldacademie. Misschien is dat iets voor jou. Ik dacht: dit is helemaal niets voor mij. Dit is veel te artistiek!'

Bekende spullen

'Ik vind het belangrijk van het gebruik van voorwerpen die mensen herkennen, is dat mensen denken: hey, dat ziet eruit als een Nike schoen. Die heb ik ook. Daarmee ontstaat een soort verwarring. Of dat voorwerp echt is of nep. Dat vind ik een interessante verwarring.'

4. Lambchop (Still life 2) – Ron van der Ende

Hergebruik

Voordat Ron aan een nieuw kunstwerk begint, loopt hij eerst over straat in zijn woonplaats, Rotterdam. Hij is altijd op zoek naar oude materialen om kunst mee te maken. Als hij iets moois vindt neemt hij het mee naar zijn werkplaats. Materialen die andere mensen weggooiden ziet Ron als waardevol. Hij zet afval om in spectaculaire kunstwerken. Geen enkel stukje hout is bijgeschilderd. Alles heeft de originele kleur zoals de kunstenaar het op onverwachte momenten aantreft.

Opvolger

Dit kunstwerk heet *Lambchop (Still life 2)*. Door die titel vraag je je misschien af hoe *Still life 1* eruit ziet. De voorganger van dit werk werd al in 2010 gemaakt. Net als deze lamskarbonade is het werk gemaakt van gevonden hout en oogt het als 3D. Het is alleen geen lamskarbonade, maar een rib-eye steak. Het hangt in een restaurant in New York.

Jarenlange ervaring

De kunstwerken van Ron noem je perspectief-wandsculpturen. Hij maakt ze al jaren van hergebruikt hout. Ron duikt met zijn kunst vaak in het verleden. De werken hebben bijna altijd iets te maken met technologische vooruitgang. Dingen die we nu heel normaal vinden of dingen die we vergeten zijn. Denk aan de eerste computer of de ruimtecapsule van Apollo 11, waarmee de eerste mens op de maan werd gezet.

Inspiratie

Een lamskarbonade bij Slagerij Schel op de Kruiskade in Rotterdam diende als voorbeeld voor dit kunstwerk. Door het hout in heel veel kleine stukken te zagen, kon Ron het stuk vlees precies namaken. Zie je hoeveel spijkertjes en stukken hout hij heeft gebruikt?

5. Zonder titel – Carel Visser

Gevonden voorwerpen

Carel werkte het liefst met veel verschillende materialen. Hij gebruikte ook gevonden voorwerpen zoals botten van dieren, touw of autobanden. Ook had hij plakboeken vol met foto's en knipsels.

De natuur in

Planten en dieren zijn altijd een grote bron van inspiratie geweest voor Carel. Hij begon al op jonge leeftijd met het tekenen van dieren zoals vogels en insecten. Welke planten kun je in dit werk ontdekken?

6. De Marktman – Dolf Bausch

Op weegschaal

Er is iets met de weegschaal aan de hand. Bij de eerste keer kijken denk je dat het een weegschaal is. Maar als je nog een keer kijkt, zie je dat de getallen van 1 tot 12 lopen en er een wijzerplaat is. Net zoals bij een klok. Maar je legt je groenten toch niet op een klok? Of is het dan toch een weegschaal?

Op de weegschaal

Daar ligt ook het één en ander. Maar wat? Vruchten, de ballen van een jongleur in het circus, of iets anders? Het is raadselachtig.

Magisch realisme

Zo heet de manier waarop Dolf dit schilderij heeft geschilderd. Bij magisch realisme worden realistische (echte) dingen gecombineerd met verzonnen dingen. Soms wordt het ook fantastisch realisme genoemd. Fantastisch slaat hier op: niet werkelijk. Een fantast is dan ook iemand met een enorme fantasie. Ook in de literatuur bestaat het magisch realisme. Je kent vast wel Alice in Wonderland. Dat is een magisch realistisch verhaal.

1969

Dat is het jaar waarin dit schilderij gemaakt is. Dat was de tijd van de nozems. Zo'n nozem was vaak agressief en tegendraads. Je kon hem herkennen aan zijn kleding: spijkerbroek, leren jasje en soms ook met vetkuif. Misschien is degene die je op de achtergrond van dit schilderij ziet ook wel een nozem

De Haagse Markt

Wist je dat de markt waar dit schilderij van Dolf geschilderd in nog steeds bestaat? Al sinds 1920 wordt de markt gehouden op de Herman Costerstraat in Den Haag.

7. Food Chain Project – Itamar Gilboa

Ongezond

Als Itamar een tijdje in Amsterdam woont, denkt hij: ik word dikker! Daar schrikt hij een beetje van. Hij eet vet en drinkt een boel alcohol en frisdrank. Daarom houdt hij een jaar een dagboek bij wat hij eet. Elk suikerklontje staat erin, zegt de kunstenaar.

Zoveel?!

Na dat jaar schrikt Itamar zich te pletter. Zo ontzettend veel heeft hij gegeten. Maar ook gedronken. Wat zou je zeggen van 111 liter rode wijn? En 123 liter cola light? En dat terwijl honderden miljoenen mensen over de wereld elke dag opnieuw honger lijden.

Een ketting

'Wat ik heb gegeten wordt kunst dat dankzij de verkoop weer in voedsel kan veranderen,' vertelt Itamar. Het kunstwerk is dus een voedselketen. Elke komkommer of banaan, alles wat je ziet liggen is door Itamar gegeten en in porselein gemaakt.

8. Soo als de oude songen, soo pypen de jonge – Tahné Kleijn

Koortsachtig plan

In blinde paniek bladert Tahné door kunstgeschiedenis boeken. Op zoek naar inspiratie voor een idee om mee af te studeren. Een van die boeken valt open op het oostereetstertje van Jan Steen. Tahné herkent meteen zichzelf in het meisje. Zij maakt oogcontact met de buitenwereld terwijl ze oesters steelt. Op de achtergrond is een feest bezig. Het meisje wil erbij horen, maar staat met één been in de buitenwereld. Dat ziet Tahné in het schilderij. Aan de hand van dat schilderij is ze zich gaan verdiepen in Jan Steen.

‘Ik heb het werk van Jan Steen bestudeerd en zijn schilderijen als inspiratie genomen. Als ik nu naar schilderijen uit de 17e eeuw kijk, zie ik geen personages zoals ze geschilderd zijn. Maar zoals zij nu zouden bestaan. Zonder er bij na te denken plaats ik gezichten van bekenden in personages op het doek,’ zegt Tahné.

Dicht bij huis

Jan Steen is een inspiratiebron van Tahné. Hij gebruikte vaak zijn eigen vrouw en kinderen als figuranten voor zijn schilderijen. Zelf was hij ook meerdere keren op de doeken afgebeeld. In het werk van Jan zie je humor, beeldspraken en overdrijvingen om een verhaal te vertellen. Jan schilderde de gebeurtenissen van zijn gezin als doodnormale mensen. Tahné wil haar gezinsleden ook graag normaal neerzetten, maar dan op foto in plaats van een schilderdoek.

Geschilderd spreekwoord

Zoals de oude zongen...piepen de jongen. Al eeuwen wordt dit spreekwoord gebruikt. Het betekent dat kinderen het voorbeeld van oudere generaties volgen. Van hun ouders en grootouders.

Generaties

Deze foto gaat over het doorgeven van gewoontes. Goede en slechte. Denk maar eens aan de goede en slechte gewoontes die je zelf hebt. Grote kans dat je vader of moeder, opa of oma ze ook hebben. De compositie op deze foto lijkt sterk op die van het een schilderij van Jan Steen; ‘Soo voer gesongen, soo na gepepen.’ Daarmee wordt bedoeld dat het geven van een slecht voorbeeld, weer nieuw slecht gedrag uitlokt. Het schilderij kun je zien in het Mauritshuis in Den Haag. Dit kunstwerk is echt een voorbeeld van een uitdrukking die later ontstond; een huishouden van Jan Steen. Het betekent dat iemand van zijn huis een bende maakt.

Zichtbare kunstenaar

Tahné is zelf te zien op deze foto. Kunstenaars gebruiken zichzelf wel vaker als model. Soms doen ze dat uit kostenbesparing.

Kat op tafel

Wat vind jij daar nou van? Sommige mensen zijn streng tegen huisdieren. Ze mogen absoluut niet op tafel of in de slaapkamer. En ze krijgen altijd op dezelfde tijd eten. Maar er zijn ook mensen die hun kat bijna doodknuffelen. Zo’n verwende kat mag wel op tafel. Hij drinkt gerust het water uit een vaas als er bloemen op tafel staan. Misschien krijgt ‘ie zelfs een stukje vlees.

9. You cheeky little monkey Steven! – Beni Bischof

Tekst en beeld

Door tekst en beeld samen te voegen, krijg je een ander soort schilderij dan je meestal in een kunstmuseum ziet hangen. Het schilderij gaat door de tekst op een striptekening lijken. Ook geeft de zin onderaan het doek het idee dat het de ondertiteling van een filmbeeld is.

Hoogte en diepte

De kleurvlakken waar de voorstelling uit bestaat staan grotendeels los van elkaar. Er zijn bijna geen kleurovergangen en schaduwen. Dat maakt het schilderij heel plat. Alleen door overlapping van de figuren of kleurvlakken is er nog een beetje diepte te zien. Zo zie je dat de ober achter de tafel staat en de figuren aan tafel zitten. En dat de paarse gordijnen op de achtergrond hangen, maar waar precies is onduidelijk. Ze zouden net zo goed op dezelfde hoogte als de ober kunnen hangen. Er gebeurt veel in dit tafereel. Het bord van mevrouw zit door de doek van de ober heen, de ober heeft geen ogen gekregen en de vork van de vrouw veroorzaakt een bloedexplosie bij de hand van meneer. Ook een deel van het tafelkleed heeft het doek niet gehaald. Er zijn duidelijk geen regels in dit schilderij.

Vrolijk en duister tegelijk

Beni's werk is geinig en onrustbarend. Hij houdt van lelijkheid, verwoestende schoonheid en dwaasheid. Beni is een kunstenaar die chaos leuk vindt. Hij wil graag laten zien hoe woedend mensen kunnen zijn, zoals op dit schilderij. Door al die elementen met elkaar te mengen ontstaat er een heel gekke en speelse kosmos. Een eigen wereld. Mensen ontregelen zichzelf en elkaar.

Brede voedingsbodem

Beni vindt ideeën in de alledaagse dingen zoals tijdschriften, advertenties, de virtuele wereld, mode.

10. Kreeft – Sam Drukker

Onweerstaanbaar

Sam begon zijn dag altijd met een wandeling naar de plaatselijke markt. Meteen vielen hem de kramen op waar vis en schaaldieren verkocht werden. Er waren veel meer verschillende soorten dan in Nederland. Vooral de kreeften en krabben vond hij zo prachtig dat hij het niet kon weerstaan ze te tekenen.

Mosselen

De beweging, het ritme en de kleuren van de kreeft fascineerde Sam mateloos. ‘Een rijkdom voor de tekenaar’ noemde hij ze. Sindsdien schildert hij vaker schaaldieren. Ook in Nederland viel hem de kleur en glans van mosselen op.

Vorig leven

Sam schildert niet zomaar op een wit doek. Al zijn schilderijen zijn gemaakt op dragers die eerst een andere functie hadden. Ze komen uit een ander leven, zoals hij zelf zegt. Denk bijvoorbeeld aan legertenten of scheepszeilen. Dit werk maakte hij op een plankje dat hij uit de afvalbak van de timmerman had gevist.

11. Red Wine Clouds – Dieter Lutsch

Spreekwoordelijk

In Nederland hebben we een gezegde: Oude wijn in nieuwe zakken.

Wolken vol wijn

Bedenk je eens dat deze wolken gevuld zouden zijn met rode wijn en dat het zou gaan regenen. Hoe zou het dan voelen om onder deze wolken te staan?

Het idee

Het materiaal hoeft niet kostbaar te zijn om iets wonderbaarlijks te creëren. Het gaat allemaal, of in elk geval vooral, om het idee.

12. Untitled – Peter Schuyff

Neo-geo

Dat is de kunstenaarsstroming waar het werk van Peter een onderdeel van is. Een belangrijk kenmerk van Neo-Geo is dat het bestaat uit geometrische figuren. Vandaar de naam.

Geometrische figuren kun je wiskundig beschrijven. Zoals vierkanten en driehoeken. Met die figuren uit de kunst wordt iets uit de echte wereld bedoeld. Een gebeurtenis uit het nieuws bijvoorbeeld.

Hoe beschrijft Peter zijn muziek?

Vieze, kleine stadsliedjes.

Inspiratie

De jaren '60 en '70 van de vorige eeuw zijn belangrijk voor Peter. Beroemde kunstenaars als Andy Warhol (die ook in de collectie van het LAM zit) en Willem de Kooning vond hij boeiend. Vaak hebben kunstenaars een voorbeeld of een idool. Ze raken betoverd door het werk van een of meerdere kunstenaars. Dat is vaak een voedingsbodem voor hun eigen kunstenaarschap.

Waar kijk jij naar?

De beweging in het beeld zorgt ervoor dat je niet goed weet waar je naar kijkt. Of komt het ergens anders door? Wat heeft dit te maken heeft met eten of drinken, denk je? Of met koken? Het zou een keukenvloer kunnen zijn? Of...een theedoek. Misschien zie jij er wel iets anders in.

13. Untitled (Tea Party) – Bas Jan Ader

Minibootje

Het bootje waarmee Bas Jan Ader de oceaan opgaat is klein. Zelfs zo klein dat het bootje een klomp wordt genoemd.

Geheimzinnige verdwijning

Bas Jan Ader is in een bootje de oceaan op gegaan. De tocht die hij maakte was onderdeel van een groot kunstwerk. Dat kunstwerk heet: op zoek naar wonderen. Bas Jan Ader is nooit teruggekomen.

Magneet

Ook al klinkt het een beetje gek, de dood is vaak goed voor een kunstenaar. Of eigenlijk, voor zijn kunst. Als de kunstenaar sterft raken mensen meestal sneller betoverd door zijn werk. Dat wist Bas Jan ook. Hij wordt een beetje een mythe. Een kunstenaar die jong sterft werkt als een magneet. Het trekt mensen aan.

Naar de grond

Bas Jan dacht heel vaak na over vallen. Daar gaat zijn kunst vaak over. Mensen die vallen. Bas Jan heeft allemaal spannende zwartwit films gemaakt over vallende mensen. Rollend van het dak, de gracht in fietsend, bungelend aan een boomtak. 'Het lichaam van de kunstenaar als zwaartekracht, maakt hem tot meester van zichzelf,' zegt Ader.

14. Arrowglass – Ger van Elk

Ideeënkunst

Sommige kunst die door kunstenaars gemaakt wordt, is overduidelijk mooi. Doordat het heel knap geschilderd is, of gebeeldhouwd. Of met schitterende kleuren. Dat je denkt: jeetje, wat is dit móói. Maar er is ook kunst die gaat over ideeën. Conceptuele kunst heet dat. Een concept is een plan, idee, voorstelling. Ger van Elk maakt zulke kunst, die draait om de gedachte. Dat kan ook mooi zijn, het is alleen op een andere manier gemaakt.

Hoe spreek je?

Ger van Elk zegt dat hij geen schilder is. Ger gebruikt verf alleen als middel, als “taalgebruik” om iets te laten zien wat hij bedoelt. Dus het gaat hem niet om het maken van een mooi schilderij. Hij wil bij een idee het juiste materiaal vinden. Dat kan dus glas zijn of verf of iets anders.

??Groot vraagteken??

Ger vindt dat kunst vooral kijken is en moeilijke vragen stellen. Ger wil daarmee tot de kern van de zaak doordringen.

Wat is kunst?

‘Het leuke van kunst is, niemand weet er wat van.’ Dit zegt Ger van Elk in een interview.

Jongensdroom

De meeste jongetjes droomden dat ze later piloot of brandweerman werden. Ger niet. Hij wilde minister van oorlog worden. Nu heet dat minister van defensie. Hij was van plan om Vlaanderen te veroveren, zodat Nederland groter werd. De kunstenaar dacht dat hij later de politiek in ging.

15. Mistakes I've Made – Sarah van Sonsbeeck

Mysterieuze verf

Het zwarte schilderij bestaat uit faraday verf. Daarop is bladgoud neergedwarreld en een akoestisch golvend paneel van bladgoud. Ja, echt. Deze faraday verf bevat stukjes metaal die elektromagnetische golven tegenhouden.

Als een ruimte bedekt wordt door deze verf hebben telefoon- en wifinetwerken geen bereik meer. Dat past erg bij Sarah, die haar persoonlijke ruimte wil opeisen door digitaal verkeer stop te zetten. Want zodra je op internet kunt, gaat je aandacht daar voor een groot deel naartoe.

Waardeloos/duur

Met dit werk verbindt Sarah gevonden voorwerpen en eenvoudige materialen aan goud. Daarmee zegt ze eigenlijk: het heelal is een merkwaardige plek vol toeval. Want er bestaat kostbaar goud, maar ook materialen die bijna niets waard zijn.

Thuis/in een museum

'Heel veel kunstwerken komen in een huis terecht. Maar we zien ze vaak in een galerie of in een museum. Dan is alles wel mooi. Als je in een helemaal witte ruimte je tandenborstel neerlegt is het ook al prachtig. Maar in een interieur moeten ze een gevecht aangaan met alles wat er al ligt en staat. Dat vind ik spannend,' zegt Sarah.

Goud in jezelf

In mensen komt goud voor. Wist je dat al? Ook al is het maar een heel klein beetje. Een volwassene die 70 kilo weegt heeft 0,2 milligram goud in zijn lichaam.

Wat vindt Sarah zo mooi aan kunst?

'Het mooie van kunst vind ik dat het alles kan veranderen. Hoe je naar je omgeving kijkt. Zelfs dingen waar je eerst aan irriteert. Zoals ik me aan mijn burens ergerde. Zonder mijn burens was ik geen kunstenaar geworden,' zegt Sarah.

Afstudeerwerk

Sarah werd helemaal gek van haar burens. Ze maakten zoveel lawaai. Schreeuwen, vechten, harde muziek. Dat zette Sarah aan het denken. Over herrie en stilte. Zij dacht dat je huis wordt bepaald door je huis zelf. Door de muren, ramen, plafonds. Maar ze realiseerde zich dat er ook grenzen zijn die je niet kunt zien.

Zodra je burens ongelooflijk veel lawaai maken zijn ze niet lichamelijk in jouw huis. Maar je hebt wel heel erg veel last van ze, door het kabaal. Daarom koos Sarah de burenruzie als onderwerp om af te studeren. Op een avond dat ze super veel lawaai maakten, nam ze het geluid op. Dit liet ze horen op haar afstuderen in de Rietveldacademie.

16. Untitled (Self Portrait) – Tom Friedman

Belichaming van digitale cultuur

Tom wijst met dit kunstwerk naar de beeldmanipulatie die je soms ziet op de computer of je telefoon. Je ziet soms iemand op een beeldscherm die onherkenbaar gemaakt wordt. Een misdadiger bijvoorbeeld. Het onherkenbaar maken wordt blurring (vervagen) genoemd, soms ook wel pixelation, wat korrelig betekent. Maar Tom is hier driedimensionaal te zien, niet digitaal. Tom is een kunstenaar die speelt met de wisselwerking tussen materialen en gedachten.

Bevreemding

De kunstwerken van Tom worden gemaakt van huishoudelijke materialen. Zoals suiker, karton en aluminiumfolie. Maar die materialen blijven niet gewoon wat ze zijn. Tom laat ze boven zichzelf uitstijgen, als het ware te laden. Hij zorgt ervoor dat je eerbied krijgt voor de materialen die hij gebruikt. Je gaat ze met andere ogen bekijken.

Een mens maken

We bestaan uit botten, huid, haren. Natuurlijk hebben we ook organen maar de meeste daarvan zien we niet. Die zitten aan de binnenkant van ons lichaam. Wat we wel zien zijn ogen, blozende wangen, haardracht. Allemaal hebben ze andere kleuren, ze zijn nooit zo wit als kristalsuiker. Ook zijn we niet hoekig. Toch is Tom er in geslaagd om onmiskenbaar een mens tevoorschijn te halen. Je ziet onmiddellijk dat hier een kopie van een mens staat. Zelfs al bestaat het uit korrelige brokken.

Vol van voer

Tom kiest vaker voedsel als onderwerp. Zo heeft hij een zeer grote Big Mac (titel: Big Big Mac), een pizza van piepschuim en verf en een witte boterham vervaardigd als kunstwerken.

17. Deegportretten – Silvia Steiger

Waar zie jij allemaal gezichten in?

Mensen zien soms gezichten in iets. Dat komt door onze hersenen, die de hele tijd verbanden leggen. Uit onderzoek blijkt dat neurotische mensen het vaakst gezichten zien in van alles en nog wat. Neurotische mensen hebben iets zenuwachtigs en zijn erg gevoelig voor prikkels van buiten. Zoals geluid en licht. Omdat zij emotioneel wat minder stabiel zijn dan anderen zien ze vaker patronen dan mensen die minder neurotisch zijn.

18.Op – Stijn Rietman

Het gewone verbijzonderen

Op dit schilderij licht Stijn het gewone uit, waardoor het iets speciaals wordt.

Stijn en Albert Einstein

‘Wat ons allen bindt is waarnemen. Wat ons doet verschillen van elkaar is de mate van verwondering hierover,’ zegt Stijn.

De wereldberoemde natuurkundige Albert Einstein was dat met Stijn eens. Hij formuleerde het net anders: ‘Er bestaan slechte twee manieren om je leven te leiden. De ene is alsof niets een wonder is. De andere is alsof alles een wonder is.’

Het een is niet beter dan het ander. Maar het is misschien leuker om zo en dan bij de dingen stil te staan en je te verwonderen.

Nabijheid

De onderwerpen die Stijn kiest voor zijn schilderijen komen uit zijn directe omgeving; er is zelden lang naar gezocht.

Spannend ambacht

Stijn schildert realistisch. Wat je ziet op zijn kunstwerken is gebaseerd op hoe het er in werkelijkheid uit ziet. Toch wil dat niet zeggen dat hij precies maakt wat hij ziet.

‘Als schilder manipuleer je de realiteit altijd in meer of mindere mate. Je bepaalt het beeld, laat iets weg of voegt toe. Je geeft het geheel een andere sfeer of zorgt voor extra lading. Dat maakt dit vak zo boeiend,’ zegt Stijn.

Misgrijpen

Een leeg papiertje van een cupcake, een strip waar geen kauwgompje meer in zit, een leeg patatbakje... Het kan een enorm verlangen opwekken. Je krijgt ineens ongelooflijke zin erin. Dat kan met eten, maar ook met geuren. In tijdschriften zitten wel eens proefmonsters. Je raakt nieuwsgierig door de advertentie in het tijdschrift, maar iemand anders is je voor geweest.

Zelfspot

Humor en experimenten zijn belangrijke bouwstenen in het werk van Stijn. Graag drijft hij de spot met zichzelf, hij maakt zichzelf soms belachelijk in zijn zelfportretten.

‘Ik gebruik mijzelf als proefkonijn. In mijn zelfportretten ervaar ik veel schilderkundige vrijheid,’ zegt Stijn.

Waarop dit kunstwerk geschilderd is

Dit werk is geschilderd op masonite. Dat is geen gebruikelijke ondergrond om op te schilderen. Masonite is een plaat die bestaat uit geperste houtvezels. Het wordt in 1924 uitgevonden en oorspronkelijk vaak gebruikt voor allerlei bouwtoepassingen. Masonite komt tot stand met behulp van de Mason-methode om houten chips samen te persen, te stralen met stoom en ze daarna in platen te vormen. Er wordt geen lijm van ander materiaal toegevoegd. Masonite bevat alleen natuurlijke bestanddelen. Daardoor is het een milieuvriendelijk product.

19. Le Chewing Gum Peintre – Francois Morellet

Dit schilderij bestaat uit...

Kauwgom! Het schilderij is gemaakt in 1970.

Wrigley

De kauwgom die je ziet is van het merk Wrigley. Het De Wrigley Company is een Amerikaans kauwgombedrijf. Het is opgericht op 1 april (geen grap) 1891. De oprichter van het bedrijf heette William Wrigley. Het is de grootste fabrikant en verkoper van kauwgom ter wereld.

Nu is Wrigley in handen van Mars Incorporated, een wereldwijd opererend bedrijf. Ze verkopen onder andere snoep, voedsel en voedsel voor huisdieren.

Tegen schoonheid

In het midden van de jaren '50 richtte François zich in zijn 'anti-mooie' werk op kijken. En wat met kijken te maken heeft. In 1960 richt François met twee andere kunstenaars een groep op. Ze onderzoeken licht effecten en dingen die beweging veroorzaken, zoals machines.

20. Dense – Yael Laroës

Worsteling

Yael fotografeert zichzelf in ongemakkelijke houdingen. Ze wil hiermee een worsteling laten zien. De worsteling met haar eigen lichaam. Ze maakt haar lichaam niet mooier dan het is.

Schoonheidsidealen

In de westerse wereld zien mensen een slank lichaam als 'mooi'. Mensen met een voller lichaam vallen buiten dit ideaal. Er wordt zelfs negatief tegenaan gekeken. Door zichzelf te fotograferen wil Yael laten zien hoe ongemakkelijk overgewicht kan zijn.

Weglopen

Yael staart in haar portretten vaak recht de lens in. De kijker kan daardoor moeilijk ontsnappen aan het beeld. Net zoals zij niet kan weglopen van haar lichaam en de oordelen die daarover bestaan.

- 21. SODA (Lean) – Robin Meyer
- 22. SODA (Twist) – Robin Meyer
- 23. SODA (Pop) – Robin Meyer

Rode draad

Robin onderzoekt in SODA het moment dat een handeling iets anders wordt. Het idee voor deze serie kwam doordat Robin reclame van drankjes zag, vooral van frisdranken. Hij vroeg zich af hoe die frisdrankjes zijn uit te drukken in verf. Door schilderkunstige handelingen wil Robin het meest belangrijke van het beeld vangen. In dit geval de frisheid, helderheid en verleiding van frisdrank.

Eigen cultuur

De serie waar deze schilderijen onderdeel van zijn heet SODA. Het paarse werk heet Lean. Het groene Twist. Het bruin/oranje Pop. Robin heeft de schilderijen zo genoemd omdat drankjes met speciale eigenschappen worden opgehemeld binnen de trap/rap cultuur. In die cultuur speelt hoestdrank met codeïne-promethazine een grote rol.

Van buiten naar binnen

Robin raakt geïnspireerd door alles wat hij via beeld meekrijgt. Zoals reclamespotjes, muziekvideo's en computerspelletjes. Alle beelden hebben invloed op de motieven en kleuren die hij gebruikt bij het schilderen. In de complete serie komen bijna alle aspecten van de drankjes zoals Robin ze kent voorbij. Van verfrissend tot verleidelijk en helder. Sprankelend en mysterieus.

24. Kuhlschrank – Luca Grimaldi

Archief vol foto's

Het grootste deel van Luca's kunst baseert hij op foto's die hij maakt. Fotografie speelt een rol in zijn creatieve proces. Zijn foto's werken als een notitie, dingen die hij van zichzelf moet onthouden. Zijn mobiele telefoon speelt een belangrijke rol in zijn werkwijze. Hiermee kan Luca elke stap versnellen: hij maakt een foto, snijdt het bij, bewerkt de kleurbalans en voegt een raster toe. Dan verbindt hij zijn telefoon met een printer, zodat hij kan printen.

Luca's relatie met schilderen

'Schilderen is persoonlijk en dat vind ik leuk. Ik kan aan een schilderij denken als een oppervlak met wat kleur erop. Als een rechthoek waarin iets gebeurt. Ik denk aan het idee van een frame dat om praktische redenen door de geschiedenis is veranderd. Als vorm die het voor lange tijd mogelijk maakte om beelden te dragen, wordt schilderen voor mij een herinnering, een uitspraak of een discussie met die historische periode. Ook kan ik het me voorstellen als een materiaal: min of meer vloeibaar, vrij van het oppervlak waarop het rust of niet. Als een materiaal met een aantal kenmerken: ruw, kleverig, zanderig, glanzend of ondoorzichtig, transparant of niet, en dus op. Ik kan het schilderij zien als een gesprek in mijzelf. Als het vastleggen van bewegingen en microbewegingen. Maar ook als een creatief verloop dat leidt in onbekende richtingen. Vervolgens kan ik een aantal ideeën formuleren,' zegt Luca.

Het effect van de smartphone

We zien vaak dezelfde beelden, omdat ze zich herhalen.

'Ik denk dat we allemaal de neiging hebben om elkaar na te doen, het is onvermijdelijk. Vooral nu bijna twee en een half miljard mensen een smartphone hebben. Afbeeldingen lijken steeds meer op elkaar en ze gaan heel snel rond. Het algemene van een afbeelding helpt bij het circuleren. Hoe algemener een afbeelding is, hoe sneller het gaat. Ik zie het niet zo vaak in positieve of negatieve termen. Maar ik voel me meer aangetrokken door de dubbelzinnigheid van wat mij omringt. Dus soms vraag ik me af of de kwaliteiten van uniekheid die horen bij het schilderen de verspreiding ervan remmen,' zegt Luca.

Luca kijkt onderweg

Veel van de onderwerpen van Luca's schilderijen komen door te reizen.

Door zoveel van dezelfde reclame-uitingen gaan alle plekken op elkaar lijken. Dit begon Luca op te vallen. Vandaag de dag zoekt Luca die plekken opzettelijk op.

'Ik kijk met enorme concentratie naar overeenkomsten in elk beeld. In een cafetaria langs de kant van de weg kan je bijvoorbeeld een voorraadbeeld op een plexi-paneel vinden met twee mensen die koffie drinken en veel lachen. Je zou ook een gigantisch scherm van een sandwich kunnen vinden. Zelfs eentje die niet erg uitnodigend is, maar gemaakt om me hongerig van te worden. Deze afbeeldingen hebben geen nationaliteit. Ze zijn niet speciaal ontworpen voor een bepaalde plek, ze kunnen vrijwel overal worden geplaatst. Hun doel is meestal: mensen informeren. Deze afbeeldingen zijn niet mooi of smaakvol, ze lijken allemaal op elkaar. Ze doen elkaar na en ze veranderen in de loop van de tijd. Dit zijn de afbeeldingen die ik onderzoek en verzamel.

25. Surinaams-Amsterdamse keuken – Erik Klein Wolterink

Recept voor dit keuken-kunstwerk

Erik zet elk kastje open en fotografeert de inhoud, zodat het deurtje buiten beeld blijft. Elk kastje is een aparte foto. Elke foto is apart geprint en in het LAM aan de muur geplakt door Erik zelf. Kastje na kastje, op de juiste plek, als een puzzel. Zo ontstaat er weer een volledige keuken, die is opgebouwd uit tientallen losse, onbewerkte foto's. Een paar keer heeft Erik de deurtjes van de keukenkastjes eraf gehaald, voor het gemak tijdens het fotograferen. Maar dat maakt voor het beeld niet uit. De laatjes zijn van boven gefotografeerd.

Keukens wereldwijd

Erik fotografeert niet alleen keukens in Amsterdam, maar ook in New York. Daar ziet hij bij iemand 2 Grolsch-beugelflessen op het aanrecht staan. Dat vindt Erik leuk, het bier komt uit de Achterhoek, de streek waar Erik zijn wortels heeft liggen. Zo zie je hoe klein de wereld eigenlijk is.

Spionage

Voor Erik keukens bij mensen thuis fotografeert heeft hij een kennismakingsgesprek met de keukeneigenaren. Hij fotografeert dan nog niets. Erik wil graag weten hoe de keuken er gewoonlijk uitziet. Zo voorkomt hij dat mensen opruimen en schoonmaken voor als hij terugkomt om te fotograferen. Hij weet tenslotte hoe de keuken er normaal gesproken uitziet.

Anatomie van de kok

Door te zien wat iemand in keukenkastjes bewaart kom je veel te weten. Door in kastjes te kijken leer je bijvoorbeeld iets over de structuur en de organisatie van degene die de keuken gebruikt.

26. I found it – Robert Barta

Man van de wereld

Robert is geboren in Tsjechië. Hij deed de kunstacademies in München en San Francisco. Tegenwoordig woont en werkt hij in Berlijn.

Robert heeft het gevonden!

Robert wil graag kunst maken van bestaande onderwerpen die voor iedereen bekend zijn. Om precies te zijn: Robert wil voorwerpen die iedereen kent opnieuw ontwerpen. Maar hij wil die dingen wel een eigen draai geven. Dat heeft hij ook gedaan met dit missende stukje uit het Apple-logo. Het DNA veranderen, noemt Robert dat. Robert heeft dit kunstwerk een toepasselijke titel gegeven: Ik heb het gevonden.

Betekenis

Door kleine aanpassingen en woordspelingen verandert de betekenis van vertrouwde spullen of situaties. Dit kunstwerk is daar een goed voorbeeld van. Je kijkt op een andere manier naar Apple, waardoor de betekenis voor je verandert.

Door de voorwerpen een slinger te geven krijg je iets te zien van hun binnenste. Van hun hart, zou je ook kunnen zeggen. Robert zegt dat de tegenstellingen en spanningen die ze levend maakt daardoor worden onthuld. Het geheim wordt verklapt, het mysterie verdwijnt.

27. Unreachable – Jiao Xingtao

Waar is dit kunstwerk van gemaakt?

Je zou denken dat deze doos van karton is gemaakt. Mis! Het is marmer, wat je ziet.

Raadselachtig

Er zit iets vreemds in de vorm van het marmer. Iets zachts, alsof het klei is.

Goed kijken

De kunstenaar heeft moeite gedaan om heel goed naar de doos te kijken. Dat kun je zien aan hoe precies hij de doos heeft nageemaakt voor dit kunstwerk. Als je heel goed naar iets kijkt kun je misschien iets namaken.

28. Döner vertical – Wayne Horse

29. Döner horizontal – Wayne Horse

Artiestennaam

Wayne Horse heet eigenlijk... Willehad Eilers.

Quote

‘Je mag het resultaat wel of niet leuk vinden, maar het kunstwerk op zich is altijd precies zoals het zou moeten zijn. Er is geen ruimte voor discussie of aanpassing. Een blinde tekening staat altijd op zijn twee voeten, een getuigenis van zichzelf,’ zegt Wayne.

Laat je gaan

Wayne geeft de controle op om een betere relatie met het werk op te roepen. Deze manier van werken loopt als een rode draad door al zijn activiteiten. Wayne zet de beweging in gang en daarna volgt hij. Het tekenen gebeurt dan als het ware vanzelf.

Gelijkwaardige relatie

De band tussen kunstenaar en werk is gelijk bij het ontstane werk van blind tekenen. Meer gelijk dan in een totaal gecontroleerd scenario waarin een plan of schets wordt uitgevoerd door een kunstenaar, vindt Wayne. Hij wil het resultaat niet van tevoren weten. Hij vindt het juist spannend als hij nog niet weet hoe de uitkomst is.

Op de grond

‘Op het moment dat mijn kunst te veel op kunst leek, had ik het gevoel dat het werk meer op aarde moest komen. Naar mijn mening zijn weinig dingen meer voor een kleine en rijke groep mensen dan abstracte kunst. Om mijn werk terug te brengen tot een aanraakbaar niveau besloot ik het onderwerp met uiterlijk te laten botsen. Om een tegenstelling te maken,’ zegt Wayne.

Werkwijze die schuurt

Het blind maken van een abstracte tekening van een Döner Kebab heeft de juiste balans voor Wayne. Tekentechniek en afbeelding wrijven met elkaar. Een beetje als magneten wanneer ze verkeerd op elkaar worden gehouden.

Geel

Bij geel horen in de psychologische kleurbetekenis: naar buiten gericht zijn, levenslust, gericht op het verstand. Ook is het een symbool voor het kind in de speel- en communicatiefase. Soms wordt geel ook gezien als de kleur van de haat, verraad en bedrog.

Bij de Maya's staat geel voor het zuiden.

30. Curry – Beni Bischof

Roze rand

De randen van het schilderij zijn roze. Misschien dezelfde kleur als de binnenkant van een (curry)worst?

Kosmos van grappen en grollen

Je hoeft niet bepaald een kunst expert te zijn om te zien dat Beni houdt van gekkigheid. Als je zijn werken naast elkaar legt kom je in zijn eigen cartooneske universum.